GRADSKA KNJIŽNICA
NARODNA ČITAONICA
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Šibensko izdanje (II)

Poštarina plaćena

TRIBUNA

IZLAZI SVAKI DAN
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 44.
PRETPLATA mes. d. 25, za inostranstvo din. 35.
Primerak 1.- din.

GODINA V | RUKOPISI se ne vraćaju | Petak 19 marta 1937 | ČEKOVNI RAČUN Zagreb 46.798 | BROJ 66

Kratke vesti

— VLASTI U DETROITU naredile su štrajkašima u tvornicama automobila da napuste tvorničke zgrade što do danas nisu izvršili i radi toga je položaj vrlo napet.

— POŽAR izbio je u rudniku Čugaju (Šiznoka) velika masa radnika rade na spašavanju svojih drugova koji se nalaze u plamenu.

— U SELU Volkoviji kod Tetova požar je uništio 10 kuća sa cijelom ljudskom i stočnom hranom, a u pojatama izgorilo je mnogo stoke. Požrtvovnošću seljaka požar je lokaliziran.

— SVEŠTENIK Branislav Perić iz Prokuplja osuđen je na 600 Din globe ili 10 dana zatvora što je 7 januara 1931 vjenčao jednog maloljetnika koji nije imao dozvolu vjenčanja.

— ŠTRAJK pekarskih radnika u Banjaluci je nakon 17 dnevnog štrajka prekinut, jer su poslodavci potpisali kolektivni ugovor sa svojim pomoćnicima.

— JUTROS je tjelo pok. Dr S Račića prevezeno parobrodom iz Gruža u Cavtat gdje je bila pokopano u obiteljskoj grobnici. Pogrebu su prisustvovali mnoge ličnosti i veliki broj građanstva.

— PRAMA VIJESTIMA iz Praga pretsednik rumunjske vlade g. Tatarescu početkom iduće nedelje stiže u Prag da održi par značajnih političih konferenca. G. Tatarescu će se u Pragu zadržati par dana.

— VELIKI ZBOR proti nacional-socijalizma održan je u Njujorku. Zboru je prisustvovalo oko 25.000 ljudi. Na zboru se govorilo proti nacionalsocijalističke propagande.

— U SPORU kneza Starhermberga i majora Fena oficirski sud časti donio je odluku u korist majora Fena. Knez Starhemberg je izjavio da taj sud nije nadležan za riješavanje ovog spora i da njihovu odluku ne priznaje.

— „NORMANDIA“ završila je svoje putovanje Cherbourg—New-Jork poluživši novi rekord brzine te time tukla rekord koji je lani polučila »Queen Mary«.

BUKUREŠT, 19 marta (r) Rumunjski parlamenat retifikovao je jučer uzoru jugoslovensko—rumunjsku konvenciju o gradnji mostova na Dunavu.

BERLIN, 19 marta (r) Jučer je stigao u Berlin pretsjednik opštine grada Beograda g. Vlado Ilić. Na stanici su ga sačekali zastupnik ministra Geringa i pretstavnik pretsjednika opštine grada Berlina.

RIM, 19 marta [h] Sveti Otac papa izdao je encikliku u kojoj odlučno ustaje protiv komunizma i akcija bezbožnika.

VAKŠINTON, 19 marta [r] Avas javlja: Francuski ambasador Bone održao je dužu konferenciju sa ministrom Helom o privrednim pitanjima koji interesuju obe zemlje.

PARIZ, 19 marta (r) Avas javlja: Sinoć 17 i 30 stigao je u Pariz avionom švedski ministar spoljnih poslova Sandvers. Na aerodromu ga je sačekao ministar Debbos i švedski poslanik u Parizu. Ministri su se odmah povukli na vijećanje u ministarstvu spoljnih poslova.

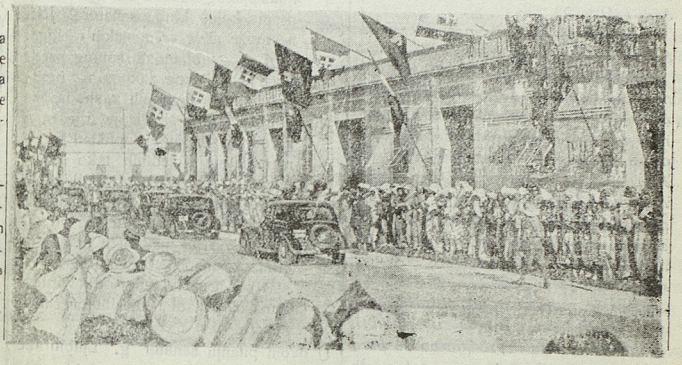
NOVA ERA U ŽIVOTU
italo-fašističke imperije
Poruka g. Musolina muslimanskom svijetu

RIM, 19 marta [r] Sinoć je g. Musolini održao u Tripolisu značajan govor pred ogromnom masom oduševljena naroda.

Prolazeći kroz ovaj triumf oduševljene mase — kazao je g. Musolini — ja ću u Rim odnijeti najljepše uspomene mog života. U momentu kada se Italija nalazila u dalekom ratu dali ste hiljade hrabrih dobrovoljaca i tako pružili najveći obol našoj ideji. Borci Etiopije nosiće slavu Imperije.

Ovaj moj put znači novu eru u životu naše Imperije. Poslije borbi u Etiopiji fašistička Italija želi muslimanskom životu Libije obezbediti mir, pravdu, dobar život i rešpekt cijelog svijeta. Italija želi simpatije cijelog muslimanskog svijeta. Do malo Rim će u cijelosti dokazati koliko ima interesa od vaše sudbine.

Ove moje reči ponesite svojim kućama da u posljednju pastirsku izbu, jer ja sam čovjek koji kad nešto obeća ono u cijelosti i izvršava, završio je svoj govor lomnim oduševljenjem razdragane mase koja ga je često prekidalo burnim odobravanjem.

Veličanstven doček talijanskog ministra presednika g. Musolinija u Tobruku.

Svi jugoslovenski nacionalisti smatrali bi
najsretniji dan svoga života
kada bi gospodin dr. Maček
postao pretsjednikom vlade - kazao je u Senatu g. dr. Angjelinović

BEOGRAD, 19 marta (g) Jučer je u Senatu nastavljena načelna debata pod pretsjednistvom dr. Mažuranića.

Prvi govornik bio je senator dr. Grga Angjelinović koji je u svome dvosatnom govoru, govoreći o hrvatskom pitânju, iznio težak položaj Hrvata jugoslovenske orijentacije u »prečanskim krajevima“.

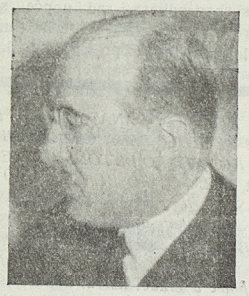
Postanak hrvatskog pitanja govornik vidi u lošoj politici. On je vjeran ideologiji predratnog Beograda, a odlučno usaaje protiv politike posleratnog Beograda i kaže da je hrvatsko pitanje kompleks pitanja koja se mogu riješavati samo putem nacionalne solidarnosti. Šestjanuarski režim bio je autoritetisan samo ad hoc. On je imao svoju određenu prolaznu zadaću.

Dr. Angjelinović kritikuje vladu g. dr Stojadinovića koja, veli, nije ni poslije 2 godine rada na sporazumjevanju ništa konkretnoga učinila i zbog toga ona je izgubila svoj »rezon d' etr“.

Zatim se govornik žestoko obara na ekstremne elemente u hrvatskom pokretu koji hoće da ostvare svoje fantastičke ciljeve tamburaškim sredstvima.

Podvlačeći nepravde koje su sa strane Beograda vršene protiv Hrvata, naročito u pitanju podjele vlasti i odgovornosti govornik ukazuje na primer Čehoslovačke koji bi i mi trebali slijediti. U čehoslovačkoj se odnosi čeha i Slovaka bratski riješilo i pri tome riješenju potpuno realno postupilo.

Svi jugoslovenski nacionalisti smatrali bi najsretnijim danom svoga života momenat kad bi g. dr Maček postao pretsjednik vlade, jer bi to značilo duboko poštivanje principa ravnopravnosti i pune odgovornosti.

G. dr. Grga Angjelinović

Svoj govor, često prekidan odobravanjima, završio je dr Angjelinović napomenom da će glasati protiv budžeta.

Zatim je govorio g. dr. Frangeš o privrednim pitanjima i spoljno-trgovinskoj politici, naročito obzirom na poboljšanje italijansko-jugoslovenskih privrednih odnosa.

Treći govornik bio je senator Dako Popović koji je prvi dio svoga govora posvetio analiziranje sastava JRZ. On tvrdi da se Hrvatima dalo mnogo koncesija, ali da sve to ipak nije razneželio srce dr Mačeka koji neće da mješa zagorsko vino sa smederevskim.

Generalni štrajk u Parizu
VLADA G. BLUMA
nosi punu odgovornost za krvoproliča kaže „Eko d' Pari“

PARIZ, 19 marta (r) Zdravlje bivšeg francuskog ambasadora u Rimu Šambreno, na koga je izvršen atentat, poboljšava se.

PARIZ, 19 marta (r) Avas javlja: Glavni radnički savez izdao je saopštenje u kome kaže da je štrajk, sproveden jučer u jutro, potpuno uspio i dokazao nesalomljivu disciplinu saveza.

PARIZ, 19 marta [r] Tokom jučerašnjeg dana nastavljene su u prestolnici demonstracije. U mnogim kvartima sve su radnje i kavane bile zatvorene.

Po svima znacima izgleda da se radi o većoj komunističkoj akciji za koju zna i vlada g. Bluma.

PARIZ, 19 marta (h) Juče je na cijeloj teritoriji Pariza proglašen generalni štrajk, koji je počeo juče u jutro u 7 sati. Štrajk je prihvaćen jednodušno od svih vrsta rada. Činovnici i namještenici odlazeći na rad bili su iznenađeni obustavom čitavog prometa i života grada uopšte. Na svima zgradama radničkih institucija osvanule su istaknute crvene zastave. Jedino su radili vodovod i električna poduzeća.

PARIZ, 19 marta (h) U toku jučerašnjeg dana došlo je na mnogim mjestima grada do demonstracija i krvavih sukoba između grupa radnika i policije, potpomognute mobilnom gardom.

PARIZ, 19 marta (h) Ekodepari žestoko napada vladu Leona Bluma, praveći je direktno odgovornom za krvave događaje posljednjih dana u Glisi.

Povlastice viade dovele su dovde, kaže list, i teško je predvideti gde će završiti.

TRIBUNA

Šibenik, 18 marta.

Izidite iz naših gradova i podite u sela. Kakovi će biti Vaši dojmovi?

Ceste zapuštene, neravne i blatne, kuće od zemlje i naboja, drveni polutruli mostovi, obale reka i potoka nezgrađene — dojam jadan i bedan.

Mi nismo tako siromašna zemlja, da bi moralo ovako biti. Mogli bi mi imati ceste i mostove čvrste i ravne, kuće od kamena, obale izgrađene.

Ali treba nam — CEMENT.

Imamo ga mi dosta. Naš cement ima najbolju prodaju na svetskom tržištu. Njime se grade ceste u Indiji, kuće u Americi, utvrđenja u Africi. Skoro da nema vanevropske zemlje u kojoj se ne gradi našim cementom. Izvezemo ga godišnje skoro pola milijarde kilograma.

Pa zašto je onda kod nas blato? Zar mi ne znamo iskoristiti prednost cementa kada ih znaju da iskoriste u Aziji i Atrici?

Znali bi mi, ali se sa našim cementom dešavaju čudne stvari.

U dalekim zemljama plaćaju naš cement 16 para PO KILOGRAMU. Cena, uz koju smo na svetskom tržištu skoro bez takmaca. Imamo čak podataka, da je naš cement nuđen uz cenu od 12 DINARA PO METRIČKOJ CENTI. Moramo biti zadovoljni, kada je i jedna naša industrijska grana uspela da zauzme čvrst položaj na svetskom tržištu.

Ali kako je kod nas?

U našoj zemlji plaćaju potrošaći ovaj cement, koji se negde u Kalkuti, Alžiru ili Venezueli prodaje po 16 para kilogram, čitavih sto i pedeset posto skuplje.!

Evo Vam stvarnih dokaza.

U 1935 godini izveženo je u razne zemlje 472,441.293 kg cementa za svotu od dinara 77,066.164.— Znači da je prosečno jedan kg cementa postavno brod imao cenu od 16 para.

U isto vreme plaćao je veliki potrošač cementa postavno gradilište Dinara 61.32. Ne želimo izvađati iz ove zapanjujuće cene nikakove demagoške zaključke, nego ćemo od ove cene oduzeti sve ono, što proizvađač ne dobiva, a to je:

državna trošarina po 1 mtc	*Din 15.—*
2,8% porez	*» 1.32*
podvoz tvornica—gradilište	*» 2.—*
istovar i dovoz	*» 2.50*
Ukupno	*Din 20.82*

Odbivši ovaj iznos od napred spomenutog dobivamo kao rezultat iznos od Dinara 40.50 ili okruglo 40 PARA PO KILOGRAMU, koliko proizvađač stvarno prima za cement od domaćih potrošača, što čini prema onoi ceni na stranim tržištima UVEĆANJE OD ČITAVIH 150 posto.

OVAKOVA EKSPLOATACIJA DOMAĆEG TRŽIŠTA MOGUĆA JE RADI TOGA, ŠTO SU PROIZVAĐAČI CEMENTA KARTELISANI, I ISKLJUČENO JE TAKMIČENJE U CENAMA. TVRDI SE, DA CEMENTI KARTEL TOLIKOM SNAGOM DIRIGUJE PROIZVODNJOM I ONEMOGUĆAVA ZASIĆENJE DOMAĆEG TRŽIŠTA, DA JE PO ŽELJI OVOG KARTELA, IZVESTAN BROJ PROIZVAĐAČA OBUSTAVIO RAD, A OD STEČENIH SUPERPROFITA PRIMA IZVESNU NAGRADU ZA SVOJ NERAD.

Eto radi ovih superprofita moramo mi da živimo u blatu. Radi njih su naše ceste i mostovi u lošem stanju, a naša seljačka sirotinja umesto u kućama od betona stanuje u kućama od blata i naboja.

KADA NAŠA DRŽAVA BUDE KUPOVALA CEMENT, UZ ONU CENU, UZ KOJU GA DANAS KUPUJU DRUGE ZEMLJE, TADA ĆEMO I MI MOĆI HODATI PO BETONSKIM CESTAMA, MESTO PO BLATU KAO DANAS.

Sistem, koji danas vlada u proizvodnji cementa, šteti naše nacionalne interese, i onemogućuje našoj zemlji veći polet u građevinstvu, a time se dovodi u opasnost ne samo životni standard našeg naroda, nego i sigurnost naše zemlje.

O cenama cementa zavisi izgradnja naših cesta, a o ovoj turistički progres naše zemlje. O toj ceni zavisi i izgradnja velikih vodogradnia, koje mogu doneti elektrifikaciju i iskorišćenje prirodnih snaga. O ovim cenama ovisi izgradnja naših gradova i sela, po kojima žive ljudi po domovima od blata mesto u zdravim betonskim palatama. O cenama cementa ovisi niz graditeljskih podviga, koji nam treba da donesu bolju i sigurniju budućnost.

U interesu života i budućnosti našeg naroda, treba da se ovome sistemu konačno učini kraj. Ne možemo dozvoliti da naš narod i dalje živi u blatu, radi velikih profita nekolicine pojedinaca, koji eksplatišu naš ceo narod i naša prirodna dobra. b-vo

Politički pregled

Budžetska debata u Senatu

Na jučerašnoj sjednici senata, koja je počela nešto poslije 9 sati pristupilo se načelnoj budžetskoj debati. Prije prelaza na dnevni red pretsjednik dr Želimir Mažuranić saopćava, da je dobio od senatora dra Save Ljubibratića pitanje, u kome se kaže, da je u toku ovogodišnje budžetske debate kr. vlada svojom cenzurom naročito nastojala da uzme svaki publicitet o radu finansijskog odbora senata. Dok se prošle godine moglo bar donekle o sadržini objavljivati ono što je rečeno u finansijskom odboru senata, ove godine niti je javljena sadržina govora, niti su bila ispisana imena govornika na sjednicama finansijskog odbora U ovom pitanju iznosit će

> tekst objave, koju je senator Daka Popović pročitao na sjednici finansijskog odbora od 26 o. mj. prema kojoj klub senatora JNS ne može ni iz vremenskih razloga, a ni zbog obimnosti samog predloga finansijskog zakona uz predlog budžeta državnih rashoda za godinu 1937, kako je riješen u narodnoj skupštini, upuštati se u razmatranje pojedinih tako dalekosežnih, a nedovoljno motiviranih amandmana. Stoga klub senatora JNS izjavljuje, da odustaje od diskusije po toj materiji u pojedinostima u finansijskom odboru ostavljajući za to punu odgovornost današnjoj vladi i njezinoj većini u senatu.

U ovom pitanju senator g. Ljubibratić kaže:

Ovakova izjava dana u finansijskom odboru, a koja je objavljena i u komunikeju, nije nigdje objavljena i zato pita pretsjednika senata, iz kojih razloga se onemogućava obavještavanje javnosti o radu finansijskog odbora u senatu i što misli poduzeti, da u buduće objavljivanje rada ovog zakonodavnog tijela bude u punoj mjeri zaštićeno.

Na ovo pitanje pretsjednik g. Mažuranić odgovara, da je rad finansijskog odbora i rad uopće senatskih odbora nejavan. To je ne samo po poslovniku, nego i po trajnoj parlamentarnoj praksi tako. Obavještavanje javnosti o onom što se događja u finansijskom odboru vrši se na temelju sasvim privatnih informacija, koje se dobivaju od pojedine gospode senatora što samo po sebi nije dozvoljeno, izuzev slučajeva o stvarima, koje imaju karakter javnosti. Što se tiče pitanja da pretsjedništvo senata osigura izvještavanje o onom, što se za vrijeme debate u plenumu senata radi, dr Mažuranić kaže, da će se radi toga staviti u vezu sa pretsjednikom vlade, da bi se osiguralo pravilno obavještavanje javnosti o tečaju pojedinih sjednica senata. Dr Ljubibratić zadovoljio se sa ovim odgovorom dra Mažuranića.

Kako se krši zakon šikaniranjem

Povodom članka koji je pod gornjim naslovom ugledao svjetlo u jednome od predzadnjih brojeva Ugl. lista „Tribune“ laćam se pera u svrhu da ovime upoznamo humane čitaoce širom Prim. Banovine kako su i u ovoj Varoši novi općinski mesije udruženi u svetu klerikalno-mačekovu „ALIANSU“ povadili diktatorske damaklove mače nad glavama nekolicine općin. namještenika odnosno pometača, redara, lugara itd. Bez ikakovih povoda, upućenja disiplinskih postupaka ili zaključka vijeća itd. na nemilosrdan i nehumani način baćeni su i ovdje na put bivši smetlari: P. D. otac šosmero djece; V. T. otac 4 djece; vrsni šopćinski redari V. A. (nakon 3-4 god. službe), i K. A., otpustom svih ovih iz dosadašnjih službi. Lugaru M. K. snižise na pola mjesečne berive kako bi bio prisiljen odreći se te službe dok sa poljarske ga službe otpustiše i ako otac je osmero djece i dugogodišnji općin. službenik. A zašto? Jedino s razloga što su ostali dosljedni i vjerni svojim poštenim jugoslovenskim i državnim osjećajima glasajući prigodom zadnjih općinskih izbora za drugog kandidata, a ne za onog DANAS pripadajućeg jedinoj spasonosnoj stranci. Dalje „ALIANSA“ u govoru uzela je na nišan razno rodoljubno građanstvo i ustanove iskazivanjem svoje novostečene diktatorske moći. Izdala je preko usmenih novina parolu da niko od pripadnika protivne stranke ne smije zaraditi ni pare od opć. novca (?)

Redarstvenu službu vanjskim dirigovanjem vrše lica: nepodesna i sasma netaktična, a dokazom su razni prigovori na koja naidju na način da su brojni općinari te tranzitne osobe dovedeni čestokrat u teška iskušenja i LICA PROTIV KOJIH VISE RAZNI SUDSKO-KAZNENI POSTUPCI itd. Da će se pod upravom uglednog bivšeg radikalskog vodje „i“ jednog državnog penzionera u našem mjestu uvesti ovakav dikt. osvetnički režim ni u snu nije to očekivao.

Tješi nas nada da će sreske kao nadzorne vlasti širom naše Banovine svukud pa i kod nas jednom u zajednici sa humanim Banskim upravljačima stati na kraj takovim nemoralnim i nepravednim učinima ako ništa a ono u svrhu stišavanja...

Kruže kroz to glasovi da će „ALIANSA“ svakako prije isteka prvog polugodišta održati svoje prvo krunsko pardon opć. vječe i to ovog puta u za tu svrhu naročito adaptiranu vječnicu u sasma gotskom-Kerubinovom stilu. Očekuju se razni važni zaključci i mnogostruga iznenadjenja... O tom po tom.

Posmatrač

„Stahanov sistem« biće ukinut

MOSKVA, 19 marta (Transconti). — Sovjetske vlasti namjeravaju da ukinu tzv. »Stahanov sistem«. Rezultati koji su pokazali radnici po ovom sistemu, a koje prosečni radnik, ne može da dostigne, izazvali su nezadovoljstvo i nemir među radničkim masama i upotrebljeni su od strane opozicije kao argumenat protiv Staljinovog režima.

Epidemija

Prenoseći pismo K. Ciconića u „Balkan“ upućeno prvacima b. HSS „Jadranski dnevnik“ ovako zaključuje:

„I u takvom tonu ide dalje. Izvrću se historijske činjenice, tvrde se gluposti, kao na pr, da su se Hrvati-katolici pojavili u Bosni poslije 1878 — od okupacije ovamo —, pa se onda pomalo prijeti talijanskim imperijalizom, kao da se kaže: ili će Hrvati ovako, kako je sada, ili ćemo mi već naći prijatelja i saveznika da podijelimo hrvatski „narodni teritorij.“

Komiža

U spomen učitelju Luki Petriću

umrlom 15 III. 1937. g.

Dragi Luka, dragi brate — i Ti ode kud za vazda gre se! Ko da neka sudba kleta prati naš zavičaj — pa mora da ide ono — što je najvrednije. — Ide i ne vraća se više! Naš zavičaj Komiža pre rata imao je divnu četu inteligencije — ali i te danas skoro nesta. Niti jedan ne može da udre u pedesetu! Sve ide ranije — kao da je neka žurba ili jagma kleta. - - - Prvi ode dr Vice Mardešić, onda dr Ivan Petrić, Niko Petrić, Vinko Petrić, Vice prof. Martinis, Dinko Franetović, Ivan Raskušić, Dr Ivan Novak, Ante Novak, Niko Desulović, Borčić prof. Ante i dr Božo Kučić — pa sada i Ti u 47 godini . . . Zašto nas ostavljate... zašto bežite..??

Dragi Luka — tako hoće Usud kleti!.. Na domu svome uzgojen bio si za jedinstvo Srba i Hrvata — a tu nauku nam učvrsti u našoj duši naš vredni profesor Dr Mirko Perković. Onom što si usisao u svojoj rođenoj kući i u preparandiji — ostao si veran do zadnjeg daha svog. Bio si Jugoslaven Aleksandrove ideologije. Nisi bio od onih vikača — ni bukača — bio si tih i blag — a radio si kao mrav. Nikada nisi rekao hajdete — nego si uvek išao prvi i obavljao ono — što je najteže i najpreče. Takav si se pokazao u Sokolu i u raznim nacionalnim društvima. U Sokolu obavljao si razne časti — pa bio si u zadnje doba i starosta. Kao starosta radio si marno i gledao — da ovo društvo procvate — ali kako Ti telo poče da klone — morao si to prepustiti drugome. Bio si revan u svom radu — savestan kao učitelj — a prijatan kao drug. Gdegod si mogao — svugde radio si dobro.

S Bogom — dragi Luka — bio si dobar — ko dobar dan — bio si naš — bio si Slavljanin!

S Bogom — dragi brate — ostaće Ti harna uspomena među nama. Počivaj u miru — i znaj — da ćemo uvek raditi za Aleksandrovu Jugoslaviju — za koju si i Ti bio pobornik.

Slava Ti — i bila Ti laka rođena Jugoslovenska gruda!

Tvoj školski drug
Antun I. Vitaljić, učitelj.

—

Čempresi

posadjeni kod crkve Sv. Dominika još su uvijek predmet razgovora. Odma, kao za svaku stvar u Splitu, stvoru se dvije stranke, za i kontra, i svaka ima svoje argumente. Za jedne se čempresi ne postavljaju nego po grobištima, za druge se čempresi mogu svuda postavljati, i tom prigodom spominju razne perivoje i pojedina mjesta gdje ima čempresa koji ništa ne smetaju nego so samo ukras, osobito zimi kada oni koji su kontra čempresima, preporučuju razne vrsti stabala koje zimi stižu u golim granama. Mi smo za čemprese i sve drugo što se zeleni, za zim—zelen smo, pa želimo da se tako i nastavi, a preporučili bi, gdje se to može, da se posade i oleandri. To stranci gledaju a ne murve s golim granama. Rekli smo „stranci" jer to kod nekih jače djeluje, ali bi morali neke stvri da gledamo, ne samo radi stranaca, nego i radi nas samih. (ć)

Rasprava po Zakonu o zaštiti države

Šibenik, 18 marta

Juče je održana rasprava po zakonu o zaštiti države čl. 4 po kojem je kažnjivo sa 2 godine zatvora i 20.000 din. protiv Školjarev Tereze. Optužena je rasturivala pesme, jednu pod naslovom „22 srpnja 1936« i drugu bez naslova od 18 strofa. U ovim pesmama napadano je i izrugivano sa žandarmerijom i samom državnom vlašću. Kod Školjarev Gašpara pronadjena su 2 primerka, nu o se brani da ih je primio. Jedino dozvoljava da je optužena dala te pesme njegovoj maloj kćeri koja ih je mala u kuću i spremila. Po izkazima sumešćana optužena se je bavila pevanjem pesama. Osudjena je na 2 meseca zatvora uvetno na 1 godinu dana. (g)

Maturantska uljudnost

Juče posle podne u širokoj ulici jedan maturant mesne gimnazije udario je sina g. Dr. Nikolića bez ikakvog razloga. Na upit g. Dr. Nikolića zašto mu je udario sina, ovaj ga je počeo zafrkavati. Na opomenu g. doktora da će ga tužiti odgovorio je — Najprije napišite tužbu, zalepite 25 dinara taksene marke, predajte tužbu, pa kada me pozovu na sud u koliko dođem, moguće da kažem zašto sam ga udario.

G. Dr. Nikolić, da ne dođe do kakova zapletaja udaljio se je od ovog „uljudnog" maturanta. (g)

☐ SUDIJA G. IVAN BAILO sasvim se otselio iz Šibenika u Split sa celom obitelju. Na stanici su ga ispratili mnogobrojni prijatelji.

☐ 20 TURISTA juče u jutro doputovali su sa parobrodom Split. Dok je parobrod čekao na odlazak, iskrcali su se i pregledali grad, te su prosledili za Split. Većina ih je austrijanaca. (g)

☐ UBRZANI VLAK IZ ZAGREBA koji je imao stići u sredu u 19,30 sati imao je jako zakašnjenje usled odrona kamena na prugu. U blizini sela Stara Straža kod Knina usled kiše odronio se je kamen težak 5 tona, te pao na tračnice. Vlakovodja je u posljednjem času opazio kamen na tračnicama te uspeo zaustaviti voz i time izbeći tešku katastrofu. Putnici su se prekrcali u vlak koji je stigao iz Knina, te prosledili put Putnici su stigli u Šibenik brzim vozom u 10.30 sati. (g)

☐ 26 STRANACA TURISTA stiglo je u naš grad. Otseli su u Hotelu Krka, te su juče u 7 sati jutrom prosledili za Split. (g)

☐ POŽAR U ZGRADI Stošića pojavio se u dimnjaku. Izgleda da je do vatre došlo usled loženja peći. Vatrogasci su stigli na vreme i uspeli požar lokalizirati. (g)

GRADSKE VIJESTI

Zločinstvo u Posedarju

6 god. robije

Rasprava pred velikim većem O. Suda

Pred velikim vjećem ovomje nog okružnog suda održana je danas rasprava protiv Žurak Šime i družine. Pretsedavao je g. Rendić-Miočević, a kao votanti fungirali su sudije gg. Šižgorić Kovačević, Pajalić i Protić, sa zapisničarom Dr Makjedom. Optužbu zastupao je državni tužilac g. Dr Krekić, a obranu zastupao je Dr Cindro, dok za oštećene stranke pristupio je advokat Dr Dominis.

Državni tužilac čita optužnicu i kaže: Žurak Šime težak, 26 god itd. kriv je što je dana 1 januara 1937 god. između 16 i 17 sati napao nožem na Ivandić Stipu Blažina iz Posedarja, zadavši mu jednu ozledu teže prirede od koje je Ivandić nakon par minuta preminuo.

Žurak Joso da je istog dana pri tuči u kojoj je poginuo Ivandić istoj sudelovao te tom prigodom udario kamenom u glavu Ivančić Blaža i zadao mu povredu teže prirode bezopasnu po život.

Žurak Ivan sudjelovao u tuči istu potstrehivao poklicima „Juriš rajo" sa golim nožem u ruci.

Glavni optuženik Žurak Šime brani se da sa pokojnim Ivandićem živio je u dobrim odnošajima i navada nekoliko primera kao dokaz na simpatije koje su jedan prema drugom gajili. U današnjem ispitu brani se nadalje da je dan prije ubistva bio u Novigradu odakle se povratio kritičnog dana. To je bilo upravo na Novu godinu i tog dana bili su izbori za seoskog glavara.

Toga dana kao i svake godine u selu se dobro pije u dobar početak, pa sam i ja toga dana više popio. Predveče došao je kući mladi brat i kazao mi da su otac i brat ranjeni.

Skočio sam, pograbio nož i otrčao u pomoć ocu i bratu. Našao sam ih leżeći — ranjene. Htio sam im pomoći, a tada me je napala jedna grupa ljudi među kojima je bio i pokojni Ivandić. Gospodo suci ja sam se branio. Pokojni Ivandić sa još nekolicinom oborio me je na zemlju, pa sam ga u tom momentu, u obrani života, ubo nožem pod bedro i nisam mislio da će taj ubod biti smrtonosan.

Ostali optuženici brane se na isti način, a optuženi Ivan Žurak tvrdi da je bio prisutan, ali da tuči nije sudelovao.

Preslušani su brojni svedoci pa se veče posle duhosatnog raspravljanja povuklo na večanje i donelo svoju presudu kojom se, optuženi Žurak Šime proglašuje krivim po paragrafu 178-1 krivičnog zakouika te ga osuđuje na 6 godina robije i trajan gubitak časnih prava.

Žurak Joso na 4 meseca strogog zatvora uslovno za 3 godine, dok je treći optuženik Žurak Ivan u pomanjkanju dokaza oslobođen od optužbe. (g)

Sokolsko lutkarsko pozorište

U nedjelju 21 marta održaće se u dvorani Sokolskog doma u Šibeniku lutkarska pretstava pod naslovom »Poglavar podšemlja« od M. Širok.

Fantastičnim slikama, u dugih 5 činova, dočarava auktor podzemni svijet tmine koji vodi borbu sa Zemljom, carstvom svijetla i dobrote. Zarobljujući Sunce, izvor svega dobra, hoće, podzemlje, da okuži svijet grijehom. Mlada kraljevna, simbol nevinosti i čistoće bori se sa grijehom. Uz nju su još ljubav i mudrost. No svi bi bili nemoćni da svladaju podzemlje, da im nadzemaljske sile nijesu pritekle u pomoć. Tmina je svladana. Sunce trga svoje lance, dobro pobjeđuje.

Napetošću i ukrasom pratiće naši mališani uzbudljivu igru prikazanu ukusnom iscenacijom sa mnogo efekata.

Početak pretstave u 4.30 p. p. Cijena za odrasle 4 din., za djecu 2 dinara.

Prvenstveni susret „Split" „Osvit"

Šibenik, 19 marta.

Proljetno prvenstvo splitskog nogometnog potsaveza svake nedjelje redovito nastavlja svoj program nuđajući sportskoj publici „ona" rijetka uživanja, bodreći svoje ljubimce, u prvenstvenim susretima — na zelenom polju — borbi za osvajanje titule „prvaka", kao i plasman boljeg mjesta na tablici. U nastavku tog prvenstva u nedjelju se susreću u Šibeniku na igralištu Osvita na Šubićevcu

„SPLIT"—„OSVIT"

koja se smatra u red važnijih utakmica u ovom prvenstvu. Pošto požrtvovna momčad Splita, iako se ne nalazi na prvom mjestu, i njegove šanse su za osvajanje titule prvaka splitskog potsaveza zaista — propale, ipak boreći se za bolji plasman kluba, nadamo se od njega vidjeti liepu i fair igru. Split će nastupiti u svom najboljem timu, te će Osvit morati da upre sve sile eda svom protivniku otme 2 boda.

Osvit koji će nastupiti u svom slijedećem timu :

Fančović

Crnogaća Rončević

Munitić Sunko Roščić

Periša Kacian Zajić Kocelć Peričić

sigurno će dati bolju igru, nego što nam je pokazao prošle nedjelje u borbi protiv Vuka. Osvit — istina sa svojim osvojenim bodovima, čvrsto stoji na čelu tabele no ipak svaki izgubljeni bod mogao bi ga koštati prvenstva, stoga ne valja uzimati u obzir formu protivnika, dali je dobar, ili momentalno slab, već i sa najslabijim protivnikom treba igrati odvažno i s voljom u pobjedu, jer baš tu se mnogi varaju te umjesto pobjede i na svom terenu pretrpe jedan katastrofalan poraz.

Osvitova jedanaestorica, na čelu sa »starim« majstorom Fančovićem, nadamo se da će nas dostojno raprezentirati, te i ovoga puta dokazati svoju sposobnost otevši svom starom »rivalu« dragocjena dva boda, našto će mu šibenčani svojim prisustvom da zahvale. —

— (m. b.)

širite »TRIBUNU«

POSLEDNE VESTI

Netreba očekivati nikakve senzacije

u austro-madžarskim odnosima

kazao je kancelar g. Sušnik

BUDIMPEŠTA, 19 marta (r) Sinoć u 17 i 10 sati doletio je na budimpeštanski aerodrom, sa svojom pratnjom, austrijski savezni kancelar Sušnik. Na aerodromu su ga dočekali pretsjednik ministarstva savjeta Daranji, ministar spoljnih poslova Kanja, italijanski i austrijski poslanik, pred brojnih dostojanstvenika.

BUDIMPEŠTA, 19 marta (r) Avas javlja : Prije svog odlaska iz Beča kancelar g. Sušnik dao je izjavu dopisniku madžarske telegrafske agencije u kojoj je kazao da ne treba očekivati neke senzacije u austro—madžarskim odnosima. Oni će ostati i dalje na osnovi Rimskog protokola, na čijim osnovima Austrija smatra svima svojim susjedima prijateljstvo.

VALENCIJA 19 marta (h) Novi sovjetski poslanik g. Leon Majski predao je juče svoja akreditiva presjedniku republike g. Azanji.

LONDON, 19 marta (r) Rojter javlja: Na frontu Guadalakare jučer su vladini avioni bombardovali nacionalističke pozicije.

Nad gradom je održana velika vazdušna borba između eskadrila nacionalističke avijacije koja je htela bombardovati Guadalaharu i vladinih aviona koji su nastojali osujetiti bombardovanje grada. Nacionalistički aparati su se morali povući.

SALAMANKA, 19 marta (r) Radio vijesti ljevičarskih stanica javljaju, da je madridski vrhovni komondant ljevičara general Miaha izjavio vladi u Valenciji da nije u stanju da sam nosi odgovornost za položaj u ovim otsudnim danima. Dva ministra iz Valencije već su stigli u Madrid, da se Miajom prouče položaj.

BUKUREŠT, 19 marta (h) Presjednik vlade g. Tataresku otputovaće sutra u Prag u službenoj poseti.

☐ JUGOSLAVENSKI AKADEMSKI KLUB priređuje u suboto 20 marta i nedelju 21 marta dva predavanja. Predavaće prof. zagrebačkog sveučilišta g. Dr B. Zarnik.

Subota 20 marta, početak u 20 sati, tema »Rasa i narodnost.« Nedelja 21 marta početak u 10 sati, tema »Ljudsko društvo u vidu moderne biologije.« Cene mesta za odrasle din 5, za đake din 3. (g)

Zračna bitka nad Guadalaharom

LONDON, 19 marta [r] Danas se sastaje odbor za nemešadje u Španski građanski rat koji će nastaviti diskusiju o daljnjim detaljnim merama koja se moraju preduzeti.

Pomorska kontrola otpočeće 29 marta definitivno.

MALA KRONIKA

Advokat govori iz trbuha

Njuorški advokat Džon Davis morao je biti hitno operisan zbog jedne bolesti u grlu, ali on je poslije toga izgubio sposobnost govora. Ovo je za njega bio veliki udarac, jer je nemoguće biti advokat, a nemoći govoriti na sudu i držati odbrane. Međutim, Džon Davis je ipak bio promućaran čovjek. Kad nije bio više u stanju da govori kroz grlo, on je počeo da se uči u govorenju iz trbuha. On je u tome dotjerao tako daleko da je sa uspjehom održao govor u sudu. Publika se čudila, jer je izgledalo kao da glas dolazi odnekle iz ugla sobe.

Novi ledolomac

U brodogradilištu u Nikolajevsku (Rusija) završava se građenje novog velikog ledolomca koji će nositi ime „Lazar Kaganović". Novi ledolomac je dug 107 metara, širok 23 metra i imaće 11.000 tona. Tri parna kazana broda moći će da razvijaju energiju od 10.000 konjskih snaga. Ledolomac će biti pušten na vodu još ovog proljeća i odmah će krenuti u polarne vode. Na brodu će se nalaziti jedna naučna ekspedicija koja će vršiti naučna istraživanja u oblasti Sjevernog Pola.

Već 5 godina spava

U Čikagu još od 15 februara 1932 g. neprestano spava Patrisia Meguer. Dosad su je u životu održavali samo ljekari, ali im nije nikako uspjelo da je izliječe od te neobične, teške bolesti spavanja. Sva moguća sredstva bila su upotrebljavana kao transfuzija krvi, ubrizgavanje raznih seruma, kao i liječenje pomoću kiselina. Neobično je pri tome i to što bolesnica ne odaje licem nikakvih tragova bolesti, jer izgleda rumena i svježa, a kosa joj je potpuno sačuvala sjaj. Tek u zadnje vrijeme prvi put se pomakla, pa je izgledalo da će se probuditi. Međutim, iako je ona ostala i dalje u stanju dubokog spavanja nadaju se ljekari da je to predznak njenog skorog buđenja Sad su psihijatri radoznali da li će se ona poslije toga sjećati događaja dok je spavala i uopšte kako će se ponašati poslije potpunog njenog buđenja.

8 hiljada nasljednika

Dugo su se vodila izviđanja u stvari nasljedstva jednog trgovca iz Elzasa naseljenog u Americi. Za ostavštinu od 420 miliona franaka bilo je više od osam hiljada osoba koji su polagali pravo na to. Međutim konačno je utvrđeno da je jedini zakonski nasljednik tog ogromnog bogatstva žena jednog siromašnog radnika u francuskom gradu Nansi.

Zašto je došlo do sloma drugog otpora u Abesiniji

Radiogrami izmedju Negusa i rasa Desta bili su prisluškivani od potkralja Graciania

Kako je poznato prošlih se dana odigrao posljednji sudar talijanske vojske sa preostalim odredima Abesinskih trupa kojima je stajao na čelu nesretni ras Desta. Abesinci su poraženi, ras Desta, bivši zapovjednik južne abesinske vojske, koja je operisala protiv armije maršala Gracianija, zarobljen i strijelan.

Ovim povodom talijanski novinari

osvježili su izvjesne momente iz vojničkog života rasa Deste i prvi puta izašlo iz rezerve glede onih momenata, koji su u abesinskom ratu igrali važnu ulogu, a čuvali su se kao tajna.

„Koriere dela Sera" iznosi upravo senzacionalne pojedinosti iz borbi na južnom abesinskom bojištu. Iz njih se jasno vidi da je Gracijani, koji se nikada nije vidio sa svojim renomiranim protivnikom, bio s njime i sa negusom u vrlo tijesnom „kontaktu", za koji negus i ras Desta nisu znali, a koji je Gracijaniju znatno pomogao do brze pobjede. Taj „kontakt" uslijedio je putem etera..

Gracijanijevoj špijunaži uspjelo je, piše »Koriere dela Sera" da odgonetne abesinski radio kodeks, kojim su se negus i ras Desta služili u dnevnim razgovorima za vrijeme ratnih operacija. Taj tajni, ali jednostavni „radio-kodeks" odgonetnuo je major Maci iz Graišijanijevog štaba.

Major Maci odgonetnuvši kodeks, kojim su se služiii ras Desta i negus (vjerovatno je taj kodeks služio i za negusove radio-razgovore sa ostalim abesinskim vojskovodama na sjevernoj i istočnoj fronti) svakog jutra za vrijeme doručka obavještavao je Gracijania o kretanju i namjerama kao i o stanju vojske rasa Deste. Abesinski vojskovođa nije imao ni pojma, da je Graciani najtačnije informisan o svim njegovim planovima. Tako je Graciani putem etera saznao da se ras Desta sa 35 hiljada vojnika nalazi na pohodu i da namjerava napasti Talijane s lijevog boka. Graciani je izvršio potrebne pripreme. Negus je svom zetu putem radia savjetovao da najbudnije pazi, da talijanski aeroplani ne primjete kretanje njegove armije. Ras Desta odgovorio je negusu: „Izdao sam bio nalog da se maršira dnevno od 3 sata popodne do 9 sati na večer. Slijedeći nalog Vašeg Veličanstva, izdao sam sada naredbu, da se maršira samo između 5 sati popodne i 10 sati na večer.

Negus je međutim bio zabrinut i nepovjerljiv, pa je radio-putem izdao ovaj nalog rasu Desti: „Tvoje čete neka prodiru u potpunom streljačkom redu. Logori neka budu maleni i što više raštrkani. Šatore i odijela oboji u crveno i žuto da iz zraka budu što manje primjetljivi".

Graciani je, dakako, sve to slušao sa najvećim zadovoljstvom. Njegove eskadrile dobile su precizne naloge. One su poletile i otkrile Abesince. Nešto docnije maršal Graciani saznao je od rasa Deste (slušajući njegov radio-razgovor sa negusom) da je što pod ubojnim djelovanjem aeroplana, što zbog nekih drugih nedaća izgubio 17 hiljada vojnika i da u takvom stanju ne može poduzeti ofenzive, i da mora uzmaknuti. Jasno je, da se u takvim prilikama bitka morala završiti teškim porazom Abesinaca. To je bio slom abesinskog otpora.

Negus i ras Desta razgovarali su, veli „Coriere dela Sera" putem radia i o drugim vojničkim planovima. Sve je to slušao i znao maršal Graciani.

Jednostavni fatalni kodeks učinio je svoje...

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p. (uvrštava se najmanje 2 puta)
Pripoceno po refku D 10 — Oglasi po tarifi

Jaja za nasad: gusaka endemskih po Din 5 i pataka velike pasmine po Din 3.
Obratiti se: ANTE KALEB, Tijesno 115/1

Elektromotor jačine 2 HP, 220 volta u dobrom stanju kupio bi odmah. Podude slati na upravu lista. 112

Sve najnovije zakonski propisane tiskanice kao:

Molba za smanjenje duga ;
Kontrolna knjiga ;
Zemljoradničko uvjerenje ;
Obračuni ;
Obligacije ;
Opomene i molbe

mogu se nabaviti kod povlaštene tiskare
E. VITALIANI I SIN, SIBENIK

Privredni pregled

× TRGOVAČKI INETRNACIJONALNI VELESAJAM U BRUXELLES—u (Belgija) : održaće se i ove godine od 7 do 21 aprila 1937. Sagradjeno je preko 150 veličanstvenih paviljona od svih zemalja na svijetu. Prošlogodišnja ista izložba imala je vanredni uspjeh. Ovogodišnja izložba će se sastojati iz slijedećih grupa : znanosti u umjetnosti, zemni i podzemni proizvodi, industriska preradjevina, inžinjerstvo, javne zgrade i stanovi, opća ekonomija i djelatnost, turizam i sportovi, itd. Izlagačima kao i posjetiocima odobren je od belgije, kao i svih ostalih država veliki popust na željeznicama, parobrodima i avionima, te im je osigurana svaka udobnost za vreme njihova boravka u Belgiji.

Za se informacije, legitimacije i za vizu koju se dobije besplatno, neka se interesanti obrate Kr. Belgijskom Konzulatu u Šibeniku.

Priča „TRIBUNE"

Mlada žena

Žaklina je sama u svom salonu. Ona sjedi i razmišlja. Kada jedna žena misli, ona na zlo misli. Ne znam ko je to kazao? U svakom slučaju ne ja.

Njen muž je izišao. On ima svoga posla i preko cijeloga dana je zauzet. Ona ostaje sama kod kuće. Danas joj nije dosadno. Možda bi bilo bolje da joj je dosadno. Prošle godine joj je bilo strašno dosadno, čak i prošlog mjeseca.

Odjednom zazvoni telefon. Ona ustade i uze slušalicu. Odgovarala je sa kratkim riječima. Nije to dobro kad se na telefonu odgovara kratkim riječima! »Ne... Nikada... Jeste li vi pri sebi?.... Vi ste ludi, bogami!... Pa šta hoćete?... Dobro, dobro! U redu..."

Žaklina je poštena žena. Nikada do sad nije prevarila svoga muža. Može žena ne varati svoga muža, pa ne biti poštena. Želila je da je nešto spriječi da ne ode tamo ni danas ni sutra, ni nikada.

Ima jedna riječ koja se isuviše često upotrebljavala, to je: voliti. Ne može se reći da Žaklina ne voli svoga muža, ali kada muž ne obraća pažnju na ženu! Muž koji ženu posmatra kao dio svog kućnog namještaja. A, međutim, neko obraća pažnju na nju... Interesuje se... Žudi za njom.

Ona ustade iz naslonjače. Zeželila je da za večeru ima kolača. Ode u kuhinju da naredi kuharici. Govoreći joj opazi da ona nosi oko vrata medaljon. Na mah joj se u glavi pobudi misao...

Sutradan je izišla i kupila isti onakav medaljon. Zatim je sjela i lagano izrezala jednu glavu sa neke fotografije koja je prošle godine snimljena na moru. To je bila glava jednog mladog čovjeka, lijepog divnog...

Kada je slika bila izrezana, ona je stavi u medaljon. Sada je samo trebala očekivati Žana. Uzbuđena je... Osluškuje...

Odjednom se začu okretanje ključa u bravi. To je on!...

— Dobar dan, Žaklina. Gotov je ručak?

Medaljon joj visi o vratu, ali ga ona još drži u ruci. Još se koleba... a za tim spusti drhtavu ruku... Sada se on lijepo vidi u isječku haljine. Odlaze u trpezariju i sjedaju jedno premo drugome.

Izazivanje? Perverzenost? Ne! Nježnost i nada! Svaka žena maštа da je kraljica. Makar imala samo jednog podanika, ali to je minimum! Podanik koji će vam prebaciti ogrtač preko leda i otvoriti vam vrata. Ne slugu! Ne! Vjernog podanika!

Žaklina misli: „Moj muž više me ne voli! On me gleda i ne vidi moj medaljon!... Kladim se čak da ga neće ni primjetiti!... A Žan nije od ljudi koji čita novine i jede. Ne! On sjedi lijepo sa svojom ženom razgovara za sve vrijeme ručka... Ali ne vidi!

Ima tri doba u životu dvoje supružnika, u prvom se govori „ti", u drugom „mi" a u trećem „ja". Žan je već zašao u treće doba.

Kada joj govori on je gleda. On nije kratkovid. Pa zar on ne vidi na ženinim grudima medaljon? Zar ne vidi da Žaklina ne jede, da joj se grlo steže i ne može ništa da proguta?

— Je li moja kafa gotova?

On se žuri, hoće da ide. Ona mu se približava i pita ga drhtavim glasom:

— Ti mi i ne kažeš kako mi stoji ova nova haljina!

I stoji pred njim u punoj svjetlosti. Malo se i isprsla. Medaljon se blista na grudima...

— Lijepa je! govori joj on sa užurbanim nestrpljenjem. Zatim brzo pije svoju kafu i odlazi...

...Kada je on otišao, ona lagano skida medaljon. Tužna je i razočarana. Kazao sam vam, to je bila poštena žena! Zatim se oblači da pođe svome ljubavniku. Ali predhodno baca medaljon na zemlju i razbija ga podpeticom, jer.. sada... treba bili predostrožna... Sada više muž ne smije ništa da vidi!

Direktor : HAMILKAR VITALIJANI — Glavni i odgovorni urednik : BRUNOSLAV J. LORINI — Stampa : Tiskara E. Vitaliani i Sin, Sibenik — Plativo i tuživo u Sibeniku